

rahó; mentres que ab tal altra no s' hi pot tractar perque no vol entendre la rahó, y sempre vol la sèva, contestant bestiesas.

Per trist que sigui, hem de confessar la realitat, y es que abundan més las personas que pensan y obran sense rahó; perque cada día son més pocas las personas que raciocinan bè y que resan, qualitats ó caràcter distintiu entre l' home y las bestias. Si rumiem una mica, veurem que si las cosas no 'ns surten bè y si 'l ma-estar de las classes aumenta, y si 'ls governs'ns doblegan, y si hi ha odi entre ríchs y pobres, entre amos y treballadors, es per culpa de no pensar y obrar guiats per la recta rahó. Per culpa que tinguém, y fins quan defensém un disbarat, volém que se 'ns dongui la rahó, y es cosa rara sentir á una persona que confessi que tè culpa; y diuhen que la culpa es tant lletja que ningú la vol; essent aixís que no hi ha res que honri més que la humilitat de confessar la culpa y procurar esmenarse.

A las personas que no tenen pau á casa; que 'ls negocis els han anat malament; que 'ls fills no 'ls obeheixen y disgustan, que no gastan salut, etc., si 'ls escoltéu diuhen que son desgraciats y que 'ls volen mal, y ben examinat, de tot ne tenen ells la culpa, segons afirma 'l sabi Balmes. No 'us creguéu que, per discorre bè, per obrar segons rahó, per ensopegar els negocis y per gosar de salut y tranquil·litat, se necessiti esser home de lletres, donchs tots habém conegut homes ab moltes lletres que no tenen criteri ni sentit comú y que 'ls negocis els surten esguerrats, y altres que sense sapiguer posá 'l seu nom, tenen un criteri clar, sentit práctic y tan rasonable que un hi apren escoltantlos: tenen aquestos, pagesos en general, talent natural y tracte hourat: no saben tantas cosas teóricament; pero las que saben del seu art, las saben millor; tenen práctica, experiencia y bon ull. Per comprendre la rahó, discorre com cal y obrar en conseqüencia posant els medis adequats al fi, convé tenir els coneixements necessaris, y no tenir passións ni pre-vencións; lo qual es difícil avuy día, perque es una *peste* molt general la dels llibres y periódichs que van contra la rahó y la veritat, que exaltan las passións, que 'ns fan veure garsas per perdius; qu' están plens de odis y calumnias, y que semblan guerra é immoralitat, y dihentse amichs del pobre l' enganyan y 'l perverteixen: y la generalitat de 'ls lectors no 's prenen la pena de discorre com homes, y partidaris del lliure pensament, no tenen pensament propi; donchs pensan com el periódich que llegeixen que 'ls fa empassar bolas y molas de molf.

El resultat fatal de tot aixó es que obrém guiats per quatre periodistas que buscan el seu bè y no 'l nostre; que á las casas no hi ha l' unió, pau y carinyo; que 'l pobles están dividits en partits que 's fan guerra sens pietat, perjudicantse la tranquil·litat y 'ls interessos, defensant lo contrari dels enemichs ó contraris contra tota rahó y justicia, contents de quedar cegos per treurer un ull al del partit contrari, moguts per passións mesquinas y miserias humanas; sense volguer escoltar la rahó, ni la conciencia.

¡Oh estimats pagesos! ja es hora de que, guiats per la rahó, defensém lo que 'ns convé per nostras casas, per nostre poble y per nostra patria; que deixantnos governar per la rahó y no per baixas passións, busquem á tota costa l' unió dintre la familia, dintre 'l poble y dintre la nau que 'ns ha de portar á port, que es la Càmera Agrícola. Si aixís ho fessim, ens lluhiria més el pel y'ns evitariam molts disgustos: